

Heeren,
van het Wapen der Gemeente
Rosmalen,

Zoo als het in den tijd door den Heeren
Raad van Adel is gecompromittet geoor,
den, zijnde een goud Rosmolen op
een blaauw veld, met een goud hilt
daarboven, waarin teek bevindt
een Klauw blaad.

VAN WEGE DEN KONING.

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan
denzelve verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816, bevestigt bij
dezen de Gemeente van Rosmalen.

ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

Lijnde van лазур, beladen
alles van goud, geplaatst
met een klaverblad van лазур.

met een Schildje in een molen rad
en pal, het Schildje beladen

Gedaan in 'SCRAVENHAGE den 16ten July 1817

Max. L. J. J. J.
van Hylbricht.

TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGEN RAAD,

De Wapenmeester Secretaris.

plompebladeren met de stelen aan elkaar gevoegd, zoodat zij een kruis vormen: het hart der bloem is vervallen.

Het grootste gedeelte van den polder van der Eigen ligt onder Rosmalen. In de oude oorkonde, waarbij Hertog Jan in 1309 het bestuur over dien polder instelde, noemt hij dien: „het land gelegen in ons gebied genaamd *Eyghen* bij 's Hertogenbosch" ¹⁾.

Onder de gemeente Rosmalen ligt de buurt Heeseind tegen Nuland aan, en zich gedeeltelijk uitstreckende in den polder van der Eigen. Uit dit stuk nu blijkt, dat die buurt destijds haar eigen schepenen had. In den polder van der Eigen heette oudtijds een der zoogenaamde hoeven, die zich vermoedelijk uitstreckte van den Rosmalenschen Maasdijk in lange stroken tot aan den achtersten Hoefdijk (nu Achterdijk): „*de Akensche hoeve*."

Rosmalen.

Vermoedelijk heeft een onduidelijke afdruk van dit zegel de gemeente Rosmalen gediend bij hare aanvraag om een wapen, dat door den Hoogen Raad van Adel is vastgesteld, gelijk bijgaande afbeelding: de antieke ploeg vindt men daar nog in terug, doch het vierblad is tot een klaverblad vervormd.

Medegedeeld door JHR. A. A. A. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS te 's-Hertogenbosch.

DE FAMILIE VAN EYNDHOOTS.

III.

De sententie, waarbij Adriaan van Eyndhouts ter dood veroordeeld is en die in 1621 in druk

¹⁾ De naam van „het Eigen" vindt men ook nog terug onder Bokhoven; waar ook nog een *Eigendijkje* bestaat.

Alexandria XI. 1904.

werd uitge-
naris ende
Staten Gen.

Also A.
Overampts
alhier in d
bij de Ho
examinatie
naer de I
Hoog Mog.
syne Saeck
van ysere
Stadthoude
ende Wael
gesocht wa
eenen aens
gewillich h
helpen uyt
voors. Mo
Vonck, Sc
hadden El
ende eenig
metten and
seyden, dat
sorteren en
Moock was
dat sy wel
werden ge
Ghevangen,
voors. voor
Eeden had
te houden
Buytenwee
den voors.
hoe men o
't besluit
ende dat n

GEMEENTE

Postrekening No. 83511

ROSMALEN

Telef. K 4192 No. 235
435

No. 3764. Bijl.: geen.

Bericht op schrijven van:
28 Dec. 1954.

Onderwerp:
gemeentewapen.

AAN
de Heer R.A. Wieringa,
Carel van Bylandtlaan 1,
's-GRAVENHAGE.
Rosmalen, 20 Januari 1955.

Onder verwijzing naar Uw nevenvermeld kaart-
schrijven deel ik U mede, dat ten gemeentehuize nog
aanwezig is de originele beschikking van de Hooge
Raad van Adel van 16 Juli 1817, waarbij het wapen
voor deze gemeente werd vastgesteld. ←

Deze beschikking luidt als volgt:

"VAN WEGE DE KONING".

"DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt
"aan denzelven verleend, bij besluit van den 20sten
"Februarij 1816, bevestigt bij dezen de Gemeente van
"Rosmalen ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in
"het bezit van het navolgende Wapen:
"Zijnde van lazuur, beladen met een schildje en een
"molenrad alles van goud, geplaatst en pal, het
"schildje beladen met een klaverblad van lazuur".
"Gedaan in 's-GRAVENHAGE den 16n Julij 1817.

(w.g.) onleesbaar.

"Ter ordonnantie van den Hoogen Raad,

(w.g.) de Wacker van Zon

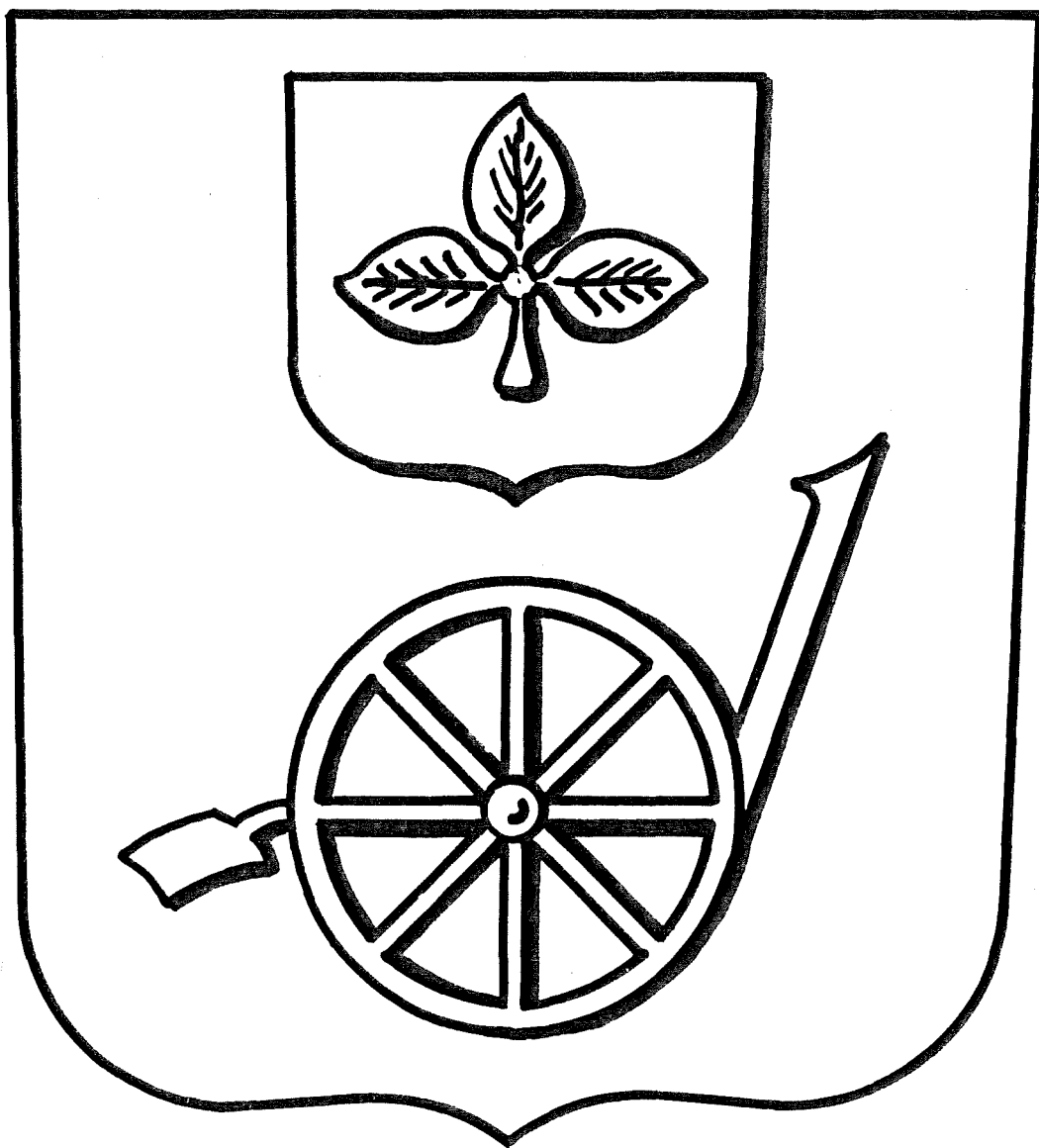
Secretaris."

Het model van het wapen, zoals dit door de
Hooge Raad van Adel werd vastgesteld, kunt U zien
in het briefhoofd van dit schrijven.

Ik vertrouw U hiermede van dienst te zijn ge-
weest.

DE SECRETARIS VAN ROSMALEN,

Zusatz

Rosmaren

GEMEENTE ROSMALEN

Aan
Noord-Brabantse Commissie voor
Wapen- en Vlaggenkunde
Purmerstraat 14
5628 HE EINDHOVEN

Antwoord op brief van: 16-3-1989 Bijlagen:

Nr. Bestuur

Uw kenmerk: 89.012

Onderwerp: gemeentewapen en -vlag Rosmalen

Rosmalen, 7 april 1989

Geachte Commissie,

VERZONDEN 12 APR. 1989

Naar aanleiding van uw bovenaangehaalde brief, delen wij u mede dat wij hebben besloten uw brief met de daarbij behorende bijlagen om advies toe te zenden aan de Hoge Raad van Adel.

Een afschrift van het verzoek om advies doen wij u hierbij toekomen.

Wij zullen u over het advies van de Hoge Raad te zijner tijd inlichten.

Wij zeggen u dank voor de door u verrichte werkzaamheden en voor uw suggesties.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ROSMALEN,
DE SECRETARIS, DE BURGEMEESTER,

Correspondentie-adres:
Postbus 10150
5240 GB Rosmalen

Telefoon:
04192-87911

Inlichtingen bij:
C. Baltus

Doorkiesnummer:
87233

Postrekening 1073056 t.n.v. kassier, postrekening 1184188 t.n.v. beheerder legeskassen,
Hoff van Hollantlaan 1, 5243 SR Rosmalen, Telex 50951, Telefax 04192-15645.

11000d-13naabandze commissie v.
wapen- en vlaggenkunde.
GEMEENTE ROSMALEN

Aan
Hoge Raad van Adel
Postbus 30436
2500 GK 's-GRAVENHAGE

Antwoord op brief van: Bijlagen: - 3 -   Nr. Bestuur   89-1834
Uw kenmerk:
Onderwerp: gemeentewapen en -vlag Rosmalen   Rosmalen, 7 april 1989

VERZONDEN 12 APR. 1989

Geachte Raad,

Hierbij doen wij u toekomen een fotocopie van een brief d.d. 16 maart 1989 van de Noord-Brabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, alsmede de bij die brief gevoegde bijlagen.

Uit deze stukken blijkt dat het thans door onze gemeente gevoerde wapen heraldisch niet verantwoord zou zijn en dat ook vlaggenkundig bezien de door onze gemeente gevoerde vlag niet verantwoord is.

De commissie doet in de bijlagen suggesties voor aanpassingen. Alvorens de gemeenteraad voorstellen te doen inzake eventuele aanpassingen aan wapen en vlag, verzoeken wij u ons terzake van advies te dienen.

Ten aanzien van de vlag merken wij op dat uit een artikel, geplaatst in de Nederlandse Gemeente van 17 maart 1989, nr. 11, blijkt dat gemeentewapens niet thuis horen op de vlag. Wij vragen ons af in hoeverre de door de commissie voorgestelde vlag aan dat criterium voldoet.

Uw adviezen zien wij met belangstelling tegemoet.

voor concludend afschrift,
de secretaris van Rosmalen

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ROSMALEN,
DE SECRETARIS,   DE BURGEMEESTER,

w.g. A. van Langen

w.g. mr. D.C.B. Burgers

Correspondentie-adres:
Postbus 10150
5240 GB Rosmalen

Telefoon:
04192-87911

Inlichtingen bij:
C. Baltus

Doorkiesnummer:
87233

GEMEENTE
ROSMALEN

Hoff van Hollantlaan 1
Postbus 10150
5240 GB Rosmalen
Tel.: 04192-87911
Fax : 04192-15645
Postbank : 1073056
Bank : 285007262

Aan:
de Noordbrabantse Commissie voor
Wapen- en Vlaggenkunde
Purmerstraat 14
5628 HE EINDHOVEN

Rosmalen, 18 mei 1993
Kenmerk : 93BS0699.M
Bijlage(n) :
Van : J. de Laat
Onderwerp: gemeentewapen en gemeentevlag

Geachte commissie,

Naar aanleiding van uw schrijven van 27 april 1993, kenmerk SsH-09, verwijzen wij u naar ons schrijven van 19 oktober 1989, nr. 89-4055.

Wij staan achter de inhoud van dit schrijven, zodat wij nu ook geen voorstel aan de gemeenteraad zullen doen tot aanpassing van het gemeentewapen en -vlag.

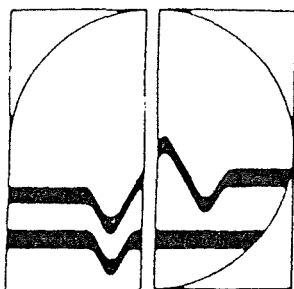
Hopende u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ROSMALEN,
DE SECRETARIS, DE BURGEMEESTER,

op :
vr :
1 :

24 MEI 1993

- 2.07.11

Streekarchivariaat Langs Aa en Dommel

GEMEENTE ROSMALEN

Aan
het college van
burgemeester en wethouders
van de gemeente Rosmalen

NUMMER	89 - 2534
DATE	1 JUNI 1963
INITIALES	B-est
VERZ. NO.	
VERG. RAAD	

UW KENMERK

UW BRIEF VAN

ONS KENMERK

BIJLAGE

ONDERWERP gemeentewapen

VEGHEL. 26 mei

Geacht college,

In antwoord op het mondeling verzoek van de heer Baltus geven wij hierbij onze visie op de eventuele verandering van het gemeentewapen.

Het huidige gemeentewapen is door de Hoge Raad van Adel vastgesteld op 16 juli 1817, dus bijna twee eeuwen geleden. Het daarvan opgemaakte officiële wapendiploma is aanwezig in het oud archief der gemeente. Dit wapen is het eerste dat officieel voor de gemeente Rosmalen is vastgesteld en dus twee eeuwen ongewijzigd gebleven.

Mocht uw college echter van mening zijn dat het gemeentewapen moet worden aangepast, dan zou dit wel op de juiste wijze moeten gebeuren. Het gemeentewapen wordt afgeleid van de schepenzegels, zoals die door schepenen van Heeze werden gebruikt. In Taxandria 1904, pag. 197 is een afdruk van zulk een schepenzegel opgenomen daterend uit 1481. In het ontwerp van de Noordbrabantse commissie voor wapen- en vlaggenkunde zitten zoveel verschillen met dit zegel, dat het ons inziens niet bruikbaar is. De vierbladige bloem is in het ontwerp veranderd in een ornamentachtig figuurtje, terwijl de ploeg eveneens op meerdere punten afwijkt, b.v. 8 spaken in plaats van 6, de vorm van het ploegblad en de handgreep. In wezen is de ploeg in het ontwerp praktisch onbruikbaar. Als bijlage wordt een kopie van het bewuste artikel in Taxandria bijgevoegd.

Wij adviseren u derhalve eventuele wijziging van het gemeentewapen te doen plaatsvinden voorzover die gebaseerd is op de authentieke schepenzegels.

De ass.-streekarchivaris
J.C.M. Mikkers.

IZ18640

GEMEENTE ROSMALEN

Aan
 Noordbrabantse Commissie voor
 Wapen- en Vlaggenkunde
 Purmerstraat 14
 5628 HE EINDHOVEN

Antwoord op brief van: Bijlagen: -div.-
 Uw kenmerk: 89.012
 Onderwerp: gemeentewapen en -vlag Rosmalen

Nr. Bestuur

89-2675

Rosmalen, 6 juni 1989

VERZONDEN - 9 JUNI 1989

Geachte commissie,

Ten vervolge op de brief van burgemeester en wethouders van 7 april 1989, doe ik u hierbij toekomen:

- de brief van de Hoge Raad van Adel d.d. 2 mei 1989 inzake het gemeentewapen;
- de brief van de Hoge Raad van Adel d.d. 2 mei 1989 inzake de gemeentevlag;
- de brief van het Streekarchivariaat Langs Aa en Dommel d.d. 26 mei 1989 inzake het gemeentewapen.

Namens burgemeester en wethouders verzoek ik u mij uw opvatting terzake te doen toekomen.

Hoogachtend,
 Directeur Sector Bestuur,

C.J. Baltus.

NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

ingesteld door de Stichting Brabants Heem, 6 maart 1987

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Rosmalen,
Postbus 10150,
5240 GB Rosmalen.

Uw brief van 6.6.1989
Uw kenmerk Bestuur 89-2675

Datum 19 juni 1989
Ons kenmerk 89.053

Onderwerp gemeentewapen en -vlag

Zeer geacht college,

De commissie deed in haar rapporten suggesties inzake verbetering van bestaande gemeentewapens en -vlaggen. De in de rapporten gegeven teksten zijn daarbij van belang, de tekeningen zijn voorbeelden hoe een dergelijke omschrijving kan worden uitgewerkt. Voor deze toelichting mag ik verwijzen naar ons schrijven 89.012.

Natuurlijk zijn wij het eens met de Hoge Raad van Adel dat de vorm van de ploeg in het wapen conform het model dient te zijn, zoals dat in het oudst bekende zegel van de schepensbank van Rosmalen voorkomt. Dit zal dan echter afwijken van de modellen die in de wapens van Berkel-Enschot en Liempde voorkomen.

Het schrijven van het Streekarchivariaat lijkt aan te geven dat een traditie vanaf 1817 belangrijker zou zijn dan een gebruik van een bepaalde symboliek gedurende tenminste drie à vier eeuwen daarvoor. Als die symboliek in 1817 correct was uitgewerkt, zou er thans geen reden zijn geweest tot nadere voorstellen. Juist het feit dat toen "fouten" werden gemaakt is de reden dan de commissie thans met een nieuw voorstel is gekomen. Ook het voorstel van de commissie is afgeleid van het oude schepenszegel [zie tekst] en vertoont geen verschillen met het schepenszegel. Dat de door de commissie gebruikte tekening van de ploeg dit wel doet is een kwestie van interpretatie.

Hiervóór hebben wij al gezegd dat een kopie van de ploeg uit het oudste zegel het beste zal voldoen. De Maaslandse roos of het vierblad is een heraldische figuur die vaststaat. De weergave van het vierblad in de oude schepenszegels [en zeker op het gemeentewapen] is fout en zal door iedere heraldisch tekenaar volgens een vaststaand model worden getekend. Het door de commissie gegeven voorbeeld van het vierblad is daarom zeker geen "ornamentachtig figuurtje".

Wij sluiten ons natuurlijk aan bij de conclusie van de streekarchivaris, die ook de onze was.

Met vriendelijke groet en hoogachting,
namens de commissie,

J.Th.M. Melssen, Secretaris.

GEMEENTE ROSMALEN

Aan
de Noordbrabantse Commissie voor
Wapen en Vlaggenkunde
Purmerstraat 14
5628 HE EINDHOVEN

Antwoord op brief van:

Bijlagen:

Nr. Middelen 89.4055

Uw kenmerk:

Onderwerp: gemeentewapen en
vlag Rosmalen

Rosmalen, 19 oktober 1989

VERZONDEN 23 OKT. 1989

Geachte Commissie,

Naar aanleiding van de gevoerde correspondentie inzake bovengenoemde aangelegenheid delen wij u mede dat wij, na nader ingewonnen adviezen, hebben besloten de gemeenteraad geen voorstel te doen tot aanpassing van het gemeentewapen en vlag.

Een afschrift van deze brief zenden wij aan de Hoge Raad van Adel.

Hopende u voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ROSMALEN,
DE SECRETARIS, DE BURGEMEESTER,

Correspondentie-adres:
Postbus 10150
5240 GB Rosmalen

Telefoon:
04192-87911

Inlichtingen bij:
J. de Laat

Doorkiesnummer:
87226

A19/08

Colofon

Rosmalla (ISSN 0925-2894) is een uitgave van de Heemkundekring Rosmalen en verschijnt eenmaal per kwartaal.

Redactie: Mari van de Ven en Harry Coppens.

Redactieadres: Stationsstraat 8, 5241 EE Rosmalen, tel. 073-5218349.

Secretaris Heemkundekring: A.J. van de Ven, M. Nijhoffstraat 8, 5242 CV Rosmalen. Tel. 073-5214094.

Leden, abonnees en donateurs ontvangen *Rosmalla* en *Rosmalla Extra*. Donateurs betalen minimaal f 30,- per jaar. Abonnees (voor minimaal één jaar) betalen f 30,- per jaar (postabonnees f 40,- per jaar), over te maken op het bankrekeningnr. van de Heemkundekring, o.v.v. "abonnement *Rosmalla*". Bankrekeningnr.: 18.45.43.444 (Rabobank Rosmalen, postgiro van de bank: 1099372) t.n.v. Heemkundekring Rosmalen, Deken Fritsenstraat 53, 5243 VM Rosmalen.

De meeste oude nummers van *Rosmalla* en *Rosmalla Extra* zijn nog verkrijgbaar op het redactieadres.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud der ondertekende artikelen, waaraan ook nooit iets veranderd zal worden zonder overleg met de auteur(s). Foto's en andere illustraties worden te allen tijde teruggezonden; teksten op verzoek.

Copyright • juni 1998.
Heemkundekring Rosmalen.
Zonder toestemming van redactie en / of bestuur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Van de redactie

Zij het met enige vertraging, is nummer 2 toch uitgekomen. Veel aandacht deze keer voor rector Poelman en natuurlijk voor ons voormalig gemeentewapen. De redactie wenst U veel leesgenot.

De redactie van *Rosmalla (Extra)*,
Harry Coppens & Mari van de Ven

Kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 15 augustus 1998.

In het kort

Genealogische dag Brabant 1998. Op zaterdag 19 september wordt in het Rijksarchief Noord-Brabant (in de Citadel in 's-Hertogenbosch) voor de derde keer een genealogische dag gehouden. De dag bestaat uit een kennismakingsworkshop, een lezingenprogramma, een (ruil)beurs voor bidprentjes en rouwadvertenties, een informatiewand, een prijsvraag en een kinderprogramma. Tevens is dit de ideale gelegenheid om contacten te leggen met andere mensen die aan genealogisch onderzoek doen. U kunt kaarten aan de kassa kopen voor f 10,- per stuk, of voor f 7,50 in de voorverkoop, door storting van het juiste bedrag op Postbankrekening 107.67.90 van het Rijksarchief Noord-Brabant, o.v.v. "Genealogische Dag", naam, adres en aantal kaarten. Op deze wijze kunt u ook een lunch (f 7,50 p.p.) reserveren (N.B.: U krijgt geen bevestiging). Reservering moet geschieden vóór 1 september. Voor nadere inlichtingen kunt U contact opnemen met het Rijksarchief, M. America/M. Bruggeman/G.v.d. Ree-Scholten/A.P. van Vliet, tel. (0073) 681 85 00.

Bij de voorplaat: De broodkar van de familie Verbiezen. Links: Toontje Heymans; rechts: Harry Vos. Coll. Heemkundekring Rosmalen.

"Rosmale... mag trots zijn op zijn wapen" 3

Martien Veekens

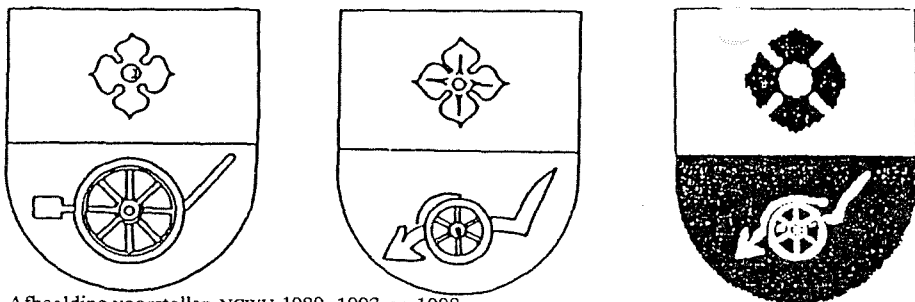
In de algemene ledenvergadering van de Heemkundekring Rosmalen d.d. 12 maart 1998 is, naar aanleiding van de publicatie "Rosmalen mag trots zijn op zijn wapen", besloten om een voorstel te doen tot benoeming van het voormalig gemeentewapen van Rosmalen (na enkele noodzakelijke correcties) tot dorpswapen.

Eerste reactie Commissie 'Wapen en Vlag' 's-Hertogenbosch

Het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen heeft bij brief d.d. 1 mei 1998 aan het College van Burgemeester en Wethouders van 's-Hertogenbosch gevraagd om het voormalige, conform het voorstel gecorrigeerde gemeentewapen van Rosmalen als dorpswapen vast te stellen. Deze brief is door het College vervolgens doorgezonden aan de Commissie Wapen en Vlag (onderdeel van de afdeling Bestuursondersteuning Gemeente 's-Hertogenbosch). Namens deze commissie antwoordt secretaris mr. P.J.M. de Leeuw d.d. 14 mei 1998: "... De commissie heeft met belangstelling kennis genomen van uw voorstel alsmede van uw suggestie om het wapen te corrigeren. In het kader van haar werkzaamheden heeft de commissie ook advies gevraagd aan de Noordbrabantse commissie voor wapen- en vlaggenkunde (NCWV). Ook deze commissie adviseert om het wapen van de voormalige gemeente Rosmalen aan te wijzen als dorpswapen. Net zoals uw kring doet ook de NCWV een voorstel tot aanpassing. Dit voorstel wijkt echter af van de suggestie van de Heemkundekring. ...". (Bijgesloten wordt een kopie, ³/₄ A4 getiteld ROSMALEN, klaarblijkelijk genomen van pagina 5 uit een ons nog verder onbekend rapport). In haar brief (BZ/COM 5859) zegt de Commissie Wapen en Vlag verder dat zij het op prijs zou stellen voor 15 juni 1998 onze mening te horen over dit ontwerp van de NCWV. Ondanks het feit, dat in de artikelen 'Rosmalen mag trots zijn op zijn wapen' al rekening werd gehouden met de visies van de NCWV (rapporten 1988, 1989, 1992 en 1993, alsmede het NCWV-vlugschrift 'Van Schild en Vaan') willen wij met dit (aanvullend en eigenlijk overbodig) artikel voldoen aan het verzoek van 'onze' gemeentelijke commissie, temeer daar zij en wij plotseling met een zeer vreemde 'opwelling' van de NCWV worden geconfronteerd.

Ook de NCWV doet uitspraken over het wapen van Rosmalen

In juni 1988 brengt de NCWV een "Rapport betreffende de herziening van de wapens van gemeenten in de Provincie Noord-Brabant, die meer dan 10.000 inwoners tellen". In maart 1989 verschijnt hiervan een gewijzigde heruitgave. Op respectieve-

Afbeelding voorstellen NCWV 1989, 1993 en 1998.

lijkt pagina 25 en 27 wordt voorgesteld om het wapen van Rosmalen te corrigeren, en wel met de blazoenering: "*Doorsneden; I in zilver een vierblad van keel, geknopt van goud; II in keel een ploeg van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.*" De wapentekening is (behoudens de kroon) in beide rapporten op dezelfde wijze weergegeven (zie eerste afbeelding).

In mei 1993 verschijnt opnieuw een beschouwing door de NCWV: "Rapport betreffende herziening van de wapens van gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen in het samenwerkingsgebied 's-Hertogenbosch". De voorgestelde wapenbeschrijving voor Rosmalen is geheel identiek aan die uit 1988 en 1989. De wapentekening is echter opvallend anders, al meer afgestemd op de afbeelding zoals die op 'onze' oude zegels is weergegeven en redelijk acceptabel, wanneer we niet zelf een beter voorstel zouden doen (zie tweede afbeelding).

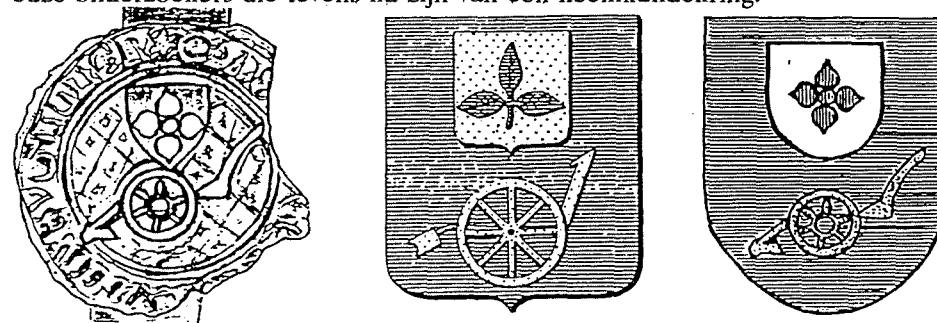
Het NCWV-voorstel dat ons in mei 1998 via de Commissie Wapen en Vlag bereikt, bevat weer een geheel andere wapentekening, die bij de eerste aanblik onmiddellijk al als on-Rosmalens, on-Maaslands en on-aanvaardbaar dient te worden beschouwd. De tekening van de ploeg (deel van de schaar boven het karwiel en deel van de staart zichtbaar door het wiel) maakt de verbeelding van de ploeg niet duidelijker dan die welke door de middeleeuwse kunstenaar op het 14e-eeuwse zegel werd weergegeven. Woede-opwekkend in het nieuwe NCWV-voorstel is echter vooral de weergave van het Maaslands vierblad. Elke mediëvist, elke zegelkenner, elke kenner van de Maaslandse heraldiek maar ook elke geïnteresseerde Rosmalenaar zal bij het zien van zulk een 'onpasselijke' afbeelding zich afvragen of de werkwijze van de NCWV na zo'n voorstel nog wel serieus mag worden genomen (zie derde afbeelding).

Nader ingaand op het vierblad vinden we het vooral bevreemdend dat het juist de NCWV is geweest (bij monde van Jan Melssen), die steeds opnieuw heeft geprobeerd het Maaslands vierblad (om onbegrijpelijke reden als 'roos' aangeduid) in Maaslandse wapens te doen opnemen, hetgeen (uitgezonderd in Maasdonk) nergens werd geaccepteerd. In plaats van een voorgesteld vierblad nam Berghem een mijter als wapensymbool; in plaats van een vierblad werd een lelie als symbool voor Heesch genomen. Waarom de NCWV in 1998 juist bij het meest 'rechthebbende' Rosmalen (na diverse afwijzigingen van haar 'push') afwijkt van haar normale vierblad-voorstelling door nu plotseling te komen met een of ander symbool waarin

niemand de vierbladeren zal kunnen herkennen, geeft toch te denken. Positief in het laatste NCWV-voorstel is de nieuwe wapenbeschrijving met *in zilver een vierblad van keel* zonder de onmiddellijk daarop volgende toevoeging *geknopt van goud*. In *Van Schild en Vaan* (mei 1994) stelt JM, sprekend over 'Wapen en vlag voor de nieuwe gemeente Maasdonk': "... Jammer genoeg werden de vierbladen in het wapen zowel op het wapendiploma als in het register van de Hoge Raad van Adel getekend met zilveren knop, terwijl de omschrijving (*In zilver drie vierbladen van keel*) toch niets aan duidelijkheid te wensen overlaat! ...". Niet te plaatsen is in het voorstel van mei 1998 dan ook de uitspraak: "Om esthetische redenen wordt de bloemknop hier niet van goud maar van zilver weergegeven."

Positief is ook de wijziging van de naam 'ridder Jan Back' in 'ridder Jan van Baexen' (Heer tot Rosmalen van 25 oktober 1505 tot juli 1511 en Laagschout van 's-Hertogenbosch vanaf 24 februari 1509 tot aan zijn dood), zoals dat (eveneens door publicaties in Rosmalla) in 1997 duidelijk was gemaakt. Positief is tenslotte ook dat men nu, in tegenstelling tot het rapport van mei 1993, wil spreken over het terugnemen van een NCWV-voorstel voor de Rosmalense raadsvergadering van 12 oktober 1989. Blijkens het voorstel van mei 1998 bestaat hierover bij de NCWV overigens nog steeds geen duidelijkheid.

In *Van Schild en Vaan* (september 1995), zegt Wim van Ham in zijn artikel 'Gesprek met de Hoge Raad van Adel' o.a.: "... Met name bleek van de zijde van de Raad een zekere bezorgdheid te bestaan over het commentaar dat zo nu en dan in *Van Schild en Vaan* op voorstellen van de Raad wordt uitgebracht. De commissie (NCWV) blijft echter van mening dat het iedereen, ook achteraf, vrij staat een mening te uiten over hetgeen op het gebied van wapen- en vlaggenkunde tot stand wordt gebracht ...". Wij nemen aan dat hij met deze stelling niet alleen leden van de NCWV bedoelt, maar ook leden van een commissie als 'Wapen en Vlag' en serieuze onderzoekers die tevens lid zijn van een heemkundekring.

Schepenzegel, gemeentewapen en dorpswapen.

Handhaving van het Rosmalense voorstel

Het voorstel vanuit Rosmalen, zoals beschreven in eerdergenoemde afleveringen van Rosmalla, heeft via mediëviste E.J.W.M. van der Dennen reeds begin 1998 de

secretaris van de NCWV, Jan Melssen, bereikt. Aan René Vrienen, secretaris van de Limburgse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde, en de bekende Brabantse heraldicus A.H. Hoeben zijn eveneens kopiën van het Rosmalense artikel overhandigd. Na complimenten en positieve reacties, met name vanuit het Rosmalense, is het nu feitelijk alleen nog wachten op een bevestiging door het gemeentebestuur. De Heemkundekring Rosmalen verwerpt het NCWV-voorstel dat aan de Commissie Wapen en Vlag en in tweede instantie aan de Heemkundekring Rosmalen ter beoordeling is voorgelegd. Wel onderschrijven we vanzelfsprekend de stellingen die identiek zijn aan hetgeen is beschreven in eerdere artikelen 'Rosmalen mag trots zijn op zijn wapen', te weten:

- het is zinvol om ook aan voormalige gemeenten een wapen toe te kennen;
- het wapen dat in 1817 aan de voormalige gemeente Rosmalen is verleend, is onjuist en dient te worden gecorrigeerd;
- als basis voor een te bevestigen dorpswapen kan uit worden gegaan van een reeds meer dan 650 jaar bestaand zegel;
- het gedurende 180 jaren getekende en genoemde 'klaverblad' dient te worden vervangen door het meer dan 650 jaar oude (Maaslandse) 'vierblad';
- de 180-jarige beschrijving en tekening van een 'molenrad' dient te worden vervangen door een (antieke) 'ploeg';
- bij weergave van het Maaslands vierblad dienen ook de Maaslandse kleuren (rood/keel en wit/zilver) in ere te worden hersteld.

Het vierblad blijft in het Rosmalense voorstel gehandhaafd op een schildje binnen het schild om:

- het bijzondere karakter van dit symbool extra te accentueren;
- het ruim 650-jarige vertrouwde beeld 'en pal' te handhaven.

De rijkskleuren (blauw/lazuur en geel/goud) blijven voor een belangrijk deel gehandhaafd, omdat:

- de kleur blauw na 180 jaar ook mede Rosmalen-eigen is geworden;
- niet eerder aan de antieke ploeg enig andere kleur dan goud werd toegekend;
- zoveel mogelijk gelijkenis moet blijven bestaan met de oude schependomzegels en het wapen van de eens zelfstandige gemeente Rosmalen.

Samengevat: wij wensen een dorpswapen met een tekening van vierblad en ploeg conform de afbeelding op het oudst bekende zegel, gerangschikt als op het voormalig gemeentewapen van Rosmalen en verzoeken het gemeentebestuur van 's-Hertogenbosch nogmaals over te gaan tot vaststelling van zulk een gerestaureerd wapen, waarvan de blazoenering luidt:

'Zijnde van lazuur, beladen met een schildje van zilver en een ploeg van goud geplaatst en pal; het schildje beladen met een vierblad van keel.'

Wordt vervolgd

Gelet op het bepaalde in artikel 167 der gemeentewet is bij raadsbesluit van 7 maart 1966 aan de toenmalige gemeente Rosmalen een officiële vlag toegekend,

waarvan de blazoenering luidt: 'Rechthoekig, lazuurblauw, beladen met een goudgeel watermolenrad en daarboven een goudgeel schild, waarop een lazuurblauw drieblad'. Wie de artikelen 'Rosmalen mag trots zijn op zijn wapen' goed heeft gelezen, begrijpt dat voorafgaande aan een acceptatie van een dorpsvlag ook hier correcties noodzakelijk zullen zijn. Hierover, alsmede over de Rosmalense inbreng bij de vaststelling van een nieuw gemeentewapen voor 's-Hertogenbosch hopen wij U na de bevestiging van het gereviseerde Rosmalense wapen tot dorpswapen nader te kunnen informeren.

Rosmalense toponiemen en grondbezit een eeuw geleden 4

Wim Veekens

In deze vierde en tevens laatste aflevering van de toponiemen uit het notitieboekje van de Rosmalense rentmeester Gerardus van Beek, schenken we nu eens niet aandacht aan de

gronden die in het bezit waren van particulieren, maar aan de landerijen die toebehoorden aan de Rosmalense Sint-Lambertuskerk en aan het waterschap de Polder van der Eigen. Bovendien geven we de beschrijving van de zgn. "visserrijen" van de Polder van der Eigen zoals die door Van Beek opgetekend zijn.

Naam	Nummer	Oppervlakte		Bemanning
		46	82	
Overbrecht		2	82	Overbrecht
Ja	364		40	Overbrecht naast de Kerkhof
"	2375	1	40	Overbrecht bij het kerkhof
"	481		90	Overbrecht

Fragment uit het notitieboekje van Gerardus van Beek, op ware grootte.

Fragment uit het notitieboekje van Gerardus van Beek, op ware grootte.

"Landerijen van de R.C. Kerk van den H. Lambertus te Rosmalen"

A388: 1h 27a 40c, Kerkenkampje aan de Bundersteeg;

A440 t/m 449 en 944: 3h 56a 60c, Peperskoren en Rooversbosch;

Hertogenbosch is uitgevoerd in de kleuren lazuur en goud... een geerd voorstel voor een blazoening van de nieuwe gemeentevlag luidt derhalve: VIJF EENHOOGTE BANEN VAN ACHTEREENVOLGENS ROOD EN WIT; AAN DE BROEKTOP EEN BLAUW KANTON MET EEN HOOGTE VAN DRIE BANEN WAARIN EEN GELE LINDEBOOM TER HOOGTE VAN 2/5 VAN DE VLAGHOOGTE.

Een gemeentewapen voor de nieuwe gemeente 's-Hertogenbosch

Evenals de politieke partij Rosmalens Belang en de Heemkundekring Rosmalen hebben een aantal (al dan niet prominente) personen uit Den Bosch en Rosmalen laten weten dat zij niet wensen te accepteren dat het voorstel van het Gemeentebestuur inzake het gemeentewapen, zoals dat op 18 januari 1999 aan de raadscommissie Bestuurszaken wordt voorgelegd, bij een gemeenteraadsbesluit op 28 januari 1999 zou kunnen worden vastgesteld.

Belangrijkste beveegreden hiervoor is het feit dat uit het rapport, zoals dat werd samengesteld door de Commissie Wapen en Vlag, ondersteund door het Gemeentebestuur, op geen enkele wijze blijkt dat ook maar het geringste onderzoek zou zijn verricht naar een mogelijkheid om de herkenbaarheid van Rosmalen (waarom toch alles was begonnen) gestalte te geven. De krantenartikelen kopten *Den Bosch heeft weer kans laten liggen* en *Het is Den Bosch voor en Den Bosch na*. Was aan de Commissie niet gevraagd om een gedegen benadering en om zich in te leven "in de lokale argumenten die bij de uiteindelijke keuze een rol kunnen spelen" en in de vraag "hoe daaraan recht gedaan kan worden"? Had Rosmalens Belang deze Commissie niet het voordeel van de twijfel gegeven? Opnieuw werd geen rekening gehouden met de gevoelens in Rosmalen die al hadden geleid tot de oprichting van een vereniging als *Zuinig op Rosmalen*.

Mr. O. Schutte van de Hoge Raad van Adel, sprekend over het vervallen Bossche wapen, zegt: "Veranderingen moeten kunnen. In het verleden zijn wapens vaak genoeg aangepast. Heraldiek is iets levends." (B.D., 29-3-1977). Ook aan de titel van de *Gastopinie* van dr. L. Pirenne 'Wapen is geschiedenisboek in miniatuur' (B.D., 4-11-1998) mag in dit kader een bijzondere betekenis worden gegeven. Immers, waar in den lande was ooit eerder een gemeenschap van bijna 30 duizend inwoners 'tot een huwelijk gedwongen'? Het *Rosmalen-effect* zal nooit meer kunnen worden uitgewist; het is een gebeurtenis die in de geschiedenisboeken zal blijven voortbestaan. Dat dit feit daarom ook in de geschiedenis van het nieuwe wapen zichtbaar zal en moet zijn, is welhaast een vanzelfsprekendheid.

Als lid van de *Rosmalense stootgroep* (een aardig bedenksel van Pirenne) alsmede van de *Werkgroep Ondersteuning Genealogie en Heraldiek* van de Heemkundekring Rosmalen heeft schrijver dezes een drietal alternatieve gemeentewapens ontworpen. Bij alle drie wordt aan het *Rosmalens vierblad* een plaats gegeven in het schildhoofd, waarbij het middeleeuwse wapen van het voormalige 's-Hertogenbosch steeds zeer respectvol is benaderd. De presentatie daarvan gebeurt door middel van een onderbouwd alternatief rapport, dat rond de jaarwisseling wordt aangeboden. Dat daarna opnieuw de weg via de

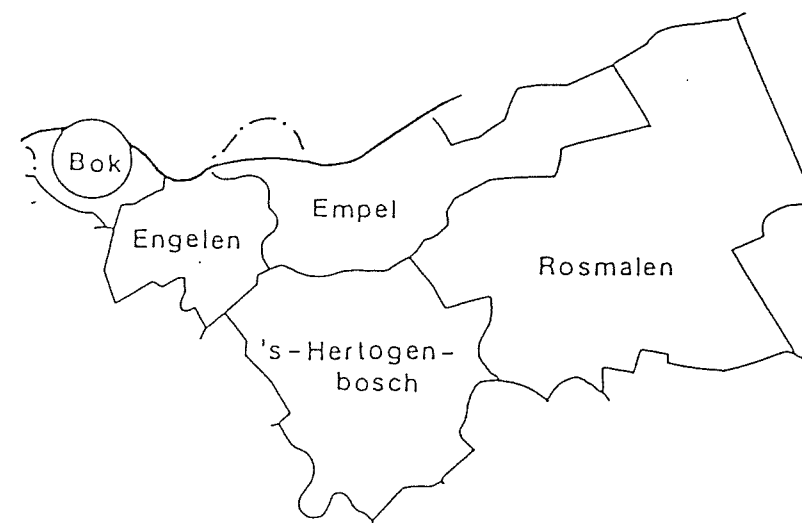
Hoge Raad van Adel zal moeten worden bewandeld, mag voor een uiteindelijk goed verantwoord en algemeen geaccepteerd wapen geen probleem zijn.

Dat we in de wapenvoorstellen enkel uitgaan van een samenvoeging van Rosmalen met Den Bosch, wordt ondermeer gemotiveerd door hetgeen mr. O. Schutte van de Hoge Raad van Adel, in de brief no.98/34 van 30 januari 1998, stelt: "Het is over het algemeen niet gebruikelijk om ook de wapens van vroegere gemeenten, die tot het rechtsgebied van een nieuwe gemeente hebben behoord, in de overwegingen te betrekken en ik zou dit ook in Uw geval, ten aanzien van de drie in 1972 geannexeerde gemeenten Engelen, Empel en Bokhoven, niet willen aanbevelen."

Tenslotte

De Gemeenteraad van 's-Hertogenbosch dient te worden verzocht om in januari 1999 uitsluitend over te gaan tot vaststelling van dorpswapens (waartoe ook het 'stadswapen' voor Den Bosch?) en gemeentevlag. De vaststelling van een gemeentewapen dient voorlopig te worden opgeschort, totdat een (h)erkenning gevend voorstel voor de gemeenschap Rosmalen ter tafel is gebracht, waarvan ook wij dan kunnen zeggen:

ROSMALEN MAG TROTS ZIJN OP ZIJN WAPEN!

Hij hertrouwde daarop 7 Juli 1853 te Bergen-op-Zoom Adriana Maria Elisabeth Koudsijn, geboren 16 December 1822 te Bergen-op-Zoom, overleden 10 Februari 1892 aldaar, dochter van Jan Gerit bij Tanna der Mouw.

Hare ouders waren

Uit het eerste huwelijk sproten :

1°. Govert Sander Johan Jacques Dirk Bijl de Vroe, volgt onder VIII.

2°. Cornelius Hendricus Johannes Herman Pothoff Bijl de Vroe; geboren 18 September 1823 te Bergen-op-Zoom.

Als korporaal-vrijwilliger in dienst zijnde, werd hij door een militair gevangene, welke hij moest transporteren buiten de poort van Gorinchem, met een pistoolschot zoodanig verwond, dat hij ongeschikt werd voor den dienst. Hij vertrok later naar Suriname, waar hij in 1862 overleed als directeur eener plantage.

Uit zijn huwelijk is op de plantage Bleyendaal te Paramaribo een dochter geboren.

(Wordt vervolgd).

J. L. G. KINGMANS.

W. J. F. JUTEN.

DE SCHEPENEN „UTEN EYGHENEN”.

Onder oude documenten onder mijne berusting komen eenige voor, die voor de historie dezer landstreek niet onbelangrijk zijn, speciaal om de aangehechte zegels. Ik laat den tekst van eene volgen :

Wy Jan Jan Korsthens soen, Jan Quattel, Heynrick Voet, Jan Aert Jacobs soen, Herman Jan Wonds soen, Heynr. Janssoen en Eveirt Broes soen, scepen in Heeze tussghen, Dat voer ons quam Roelof wittijhe soen wilneer Dirck van Aken en heeft wittelijc en(de) erffelijc opghedraghen en(de) overghegheren Muchielen wittijhe soen Rutghers Rutgherssoens

eene jaerlicke en(de) erfthijns van vier ponden paejments te verghelden alle jaer inden hoectijt van onser Vrouwen Lichtmisse van en(de) uut eene ghesect huys en(de) hof mit sijne toe behoerte ghelegghen in die prochy van Roetsmalen ter steede gheheyte Heeze tusschen erffnisse Mychiele voirs aen deen syde ende Gherit Huyben aen dander syde strecken(de) van erffnisse den huysse tot Nuland toe behoren(de) totter ghemeynre straten toe ende heeft daermede helmelijc op verthegghen als dat ghevoentlic is tot behoef Mychiels voers. mede gheloven(de) als een principael sculder op he(m) en(de) op alle sijn goet dat hy heeft ende vercrighe mach dit opdraghen dovergheve(de) en(de) t verthijen voers. altijd vast en (de) stede te houden sonder eenich wedersegghe en(de) dat hy Mychielen voers. dese voers. onderpanden voer betalinge des voers. erfthijns altijd goet ende waeldoghen(de) sal maken

en(de) seker ghenocch tot ewighen daghen Gheg(even) onder den zeghel onses ghemeyns scependoms tot Heze opten Sondach alsman singt letae(re) j(e)hr(us)al(e)m op sunte Ghertrudendach int jaer ons Here doem(n) screef duseut vierhondert tachtentich ende een.

Dit chartertje is voorzien van een fraai en tamelijk geconserveerd zegel, waarvan eene afbeelding hier een plaats vindt.

Eene andere afbeelding van het zegel der schepenen „uter Eyghen”, genomen naar den lakafdruk van een zegelstempel, dat in de collectie te Heeswijk werd bewaard, doch dat niet zoo goed gesneden en blijkens het jaartal 1544 van lateren datum is, worde hier mede geplaatst.

De vierbladige bloem is daar veranderd in eene figuur, oestaande uit vier meer-

Tav. VI (1904)

(Wordt vervolgd).

J. L. G. KINGMANS.
W. J. F. JUTEN.

DE SCHIEPENEN „UTEN EYGHENEN”.

Onder oude documenten onder mijne berusting komen eenige voor, die voor de historie dezer landstreek niet onbelangrijk zijn, speciaal om de aangehechte zegels. Ik laat den tekst van eene volgen:

Wy Jan Jan Korsthens soen, Jan Quattel, Heynrick Voet, Jan Aert Jacobs soen, Herman Jan Wonds soen, Heynr. Janssoen en Eveirt Broes soen, scepen in Heeze tuyghen, Dat voer ons quam Roelof wittighe soen wilneer Dirck van Aken en heeft wittelijc en(de) erfelijc opghedraghen en(de) overghegheren Mychielen wittighe soen Rutghers Rutgherssoens

eene jaerlicke en(de) erfthijns van vier ponden paeyments te verghelden alle jaer inden hocchtijt van onser Vrouwen Lichtmisse van en(de) uut eene gheseet huys en(de) hof mit sijne toe behoerte ghelegghen in die prochy van Roesmalen ter steede gheheyte Heeze tusschen erffenisse Mychiel e voirs aen deen syde ende Gherit Huyben aen dander syde strecken(de) van erffenisse den huysse tot Nuland toe behoren(de) totter ghemeynre straten toe ende heeft daermede helmelijc op verthegghen als dat ghewoentijc is tot behoef Mychiels voers. mede gheloven(de) als een principael sculder ophe(m) en(de) op alle sijn goet dat hy heeft ende vercrighe mach dit opdraghen dovergheve(de) en(de) t verthijen voers. altijd vasten (de) stede te houden sonder eenich wedersegghen en(de) dat hy Mychielen voers. dese voers. onderpanden voer betalinge des voers. erfthijns altijd goet ende waeldoghen(de) sal maken

en(de) seker ghenoech tot ewighen daghen Gheg(even) onder den zeghel onses ghemeyns scependoms tot Heze opten Sondach alsman singt letae(re) j(e)hr(usa)l(e)m op sunte Ghertrudendach int jaer ons Here doeme(n) screef dusent vierhondert tachtentich ende een.

Dit chartertje is voorzien van een fraai en tamelijk geconserveerd zegel, waarvan eene afbeelding hier een plaats vindt.

Eene andere afbeelding van het zegel der schepenen „uter Eyghen”, genomen naar den lakafdruk van een zegelstempel, dat in de collectie te Heeswijk werd bewaard, doch dat niet zoo goed gesneden en blijkens het jaartal 1544 van lateren datum is, worde hier mede geplaatst.

De vierbladige bloem is daar veranderd in eene figuur, oestaande uit vier meer- of

Het wapen boven de poort is inderdaad eenvoudig: in goud een blauwe of zwarte dwarsbalk. Maar deze eenvoud behoeft geen reden te zijn dat het door de Hooch verzonden is, zoals Sutton veronderstelt. Wellicht is het wapen ook van de of een eerdere eigenaar.

NOTEN:

1. A.C. Zeven, *De kunstschilder Johannes Vermeer en heraldiek: een aanzet*. Heraldisch Tijdschrift jrg. 3 (1997), 1-3.
2. Ch. Wright, *Paintings in Dutch museums*. (Amsterdam 1980) 591p.
3. P.C. Sutton, *Pieter de Hooch*. Phaidon, (Oxford 1980) 168p. De engelse tekst luidt: 'The coats of arms in the window no doubt were those of the owners or previous inhabi-

tants of the house. At the left, beneath the monogrammed dexter shield, the name 'Cornelis Jansz' or 'Jac' appears; on the right, beneath the sinister shield, the name 'Marnie' or 'Maerti'. The commonness of these namens and the absence of a system for identifying such monograms has so far frustrated efforts to identify the bearers of the coats of arms. The shield above the archway in the courtyard, with a dark-blue or black band on a yellow or gold field, is unusually simple and may be the artist's invention.' (In het Engels zou de wapenbeschrijving zijn: Or, a fesse azure or sable.)

4. Het is ook mogelijk, dat de C van Marnie tweede naam niet een patroniem is, maar verwijst naar de voornaam van haar echtgenoot. □

Nogmaals

Naar aanleiding van het artikel over het wapen van de Oud-Episcopaal Katholieke Kerk in Nederland (H.T. 5 (1999), 1 laat mgr Greveling ons het volgende weten. "Een geldige Apostolische Successie betekent automatisch dat al ons kerkelijk

handelen (toedienen van sacramenten e.d.) ook geldig is. Wel is het zo dat onze wijding als ongeoorloofd / onwettig wordt gezien, omdat het niet volgens de 'kerkelijke wetten' van de Rooms Katholieke Kerk is gegaan." □

Een gedachtenisprentje voor een gemeentewapen

Een wat opvallende uiting van onvrede met het verdwijnen van het gemeentewapen van Rosmalen door de herindelings van het gebied rond 's-Hertogenbosch werd gedistribueerd bij het einde van de gemeenteraadsvergadering, waarin een besluit was gevallen over het te voeren wapen van de vergrote gemeente Den Bosch.

De heemkundekring had geijverd voor het opnemen van het vierblad van het opgeheven Rosmalen in het bestaande wapen van Den Bosch, om zodoende een van de oudste symbolen uit de streek niet verloren te laten gaan. Zelfs de Brabantse tele-

visiezer TV 8 was geïnteresseerd geraakt in de materie, en interviewde de belangrijkste man in het gebeuren, de heer M. Veekens, die een brochure van 28 pagina's aan zijn gezichtspunten had gewijd.

Ondanks alle inspanningen was het al snel duidelijk dat een toevoegen van het vierblad, of een gedeelte daarvan, het niet zou halen. Reden voor voor de heemkundekring om de leden van de gemeenteraad bij het verlaten van de raadszaal een 'doodsprentje' te overhandigen. Je moet er maar op komen.

A.H.HOEBEN

Ter gedachte

MAASLANDS

Als bestuursymbool voor
ontstaan op 21 aug;
Als bestuursymbool voor
vernietigd op 18 :

Geboren als middeleeuws waper families die gronden bezaten in l Kwartier Maasland (Meierij van r jij tot een bestuursymbool van r die op 21 augustus 1309 zijn bes een gestileerde ploeg stond je oc voor de Schepenbank eerst van l de Schepenbank Rosmalen. Als Gemeente Rosmalen werd je op door de Haagse Hooge Raad va toen een verborgten bestaan moe achter zo'n nietszeggend klavert J.Smit was de enige die in 1935 en jou in eer wilde herstellen, m dovenmansoren die naar hem lui

Tekst: kleine variatie op 't Ro Toon van Balkum ('bewerkt'

't Is Rosmalen, waar ik van hou M'n Maaslands vierblad, dè blijf De minsen zèn door allemaal pre (Was 't mar waar) Ze kennen allemaal mekaar, èren In ons mooi durpke, daor wil ik l Ons Maaslands vierblad dè stao s

Welkom in

Rosmalen

brug tu

De bomen uit het oudste ze balk dat op de borst van de blad sieren de voorzijde va malen gaat voeren. In de t barbaarse hamerslag' die h

ouse. At the left, beneath the dexter shield, the name ' or 'Jac' appears; on the right, uister shield, the name 'Marnie' e commonness of these namens ce of a system for identifying ns has so far frustrated efforts bearers of the coats of arms. ve the archway in the courtyard, ie or black band on a yellow or nusually simple and may be the on.' (In het Engels zou de wa- g zijn: Or, a fesse azure or

mogelijk, dat de C van Marnie niet een patroniem is, maar de voornaam van haar echtge-

edienen van sacramenten lig is. Wel is het zo dat onze ngeoorloofd / onwettig wordt dat het niet volgens de 'etten' van de Rooms Katho-gegaan." □

Gemeentewapen

TV 8 was geïnteresseerd e materie, en interviewde de man in het gebeuren, de ens, die een brochure van 28 n zijn gezichtspunten had

inspanningen was het al snel een toevoegen van het vier-gedeelte daarvan,

halen. Reden voor voor de ring om de leden van de d bij het verlaten van de n 'doodsprentje' te overhan-er er maar op komen.

A.H.HOEBEN

Ter gedachtenis aan

MAASLANDS VIERBLAD

Als bestuursymbool voor Rosmalense gronden ontstaan op 21 augustus 1309.

Als bestuursymbool voor Rosmalense gronden vernietigd op 18 maart 1999.

Geboren als middeleeuws wapensymbool van meerdere families die gronden bezaten in het westelijk deel van het Kwartier Maasland (Meierij van 's-Hertogenbosch) werd jij tot een bestuursymbool van de Polder van den Eijgen die op 21 augustus 1309 zijn bestaan begon. Samen met een gestileerde ploeg stond je ook als bestuursymbool voor de Schepenbank eerst van Heze en vervolgens voor de Schepenbank Rosmalen. Als bestuursymbool voor de Gemeente Rosmalen werd je op 16 juli 1817 verkracht door de Haagse Hooze Raad van Adelen. Te lang heb je toen een verborgen bestaan moeten leiden, verscholen achter zo'n nietszeggend klaverblad. Rijksarchivaris J.Smit was de enige die in 1935 en 1963 oog voor jou had en jou in eer wilde herstellen, maar het waren enkel dovenmansoren die naar hem luisterden.

Op 12 januari 1989 werd de Heemkundekring Rosmalen opgericht. Als logo koos men voor de afbeelding op oude Rosmalense zegelafdrukken. Eindelijk mocht jij je weer aan de Rosmalensen tonen. Een kans om je ook weer als bestuursymbool voor de Gemeente Rosmalen te laten zien, werd je niet meer gegeven. Op 31 december 1995 moest de Gemeente Rosmalen, samen met de Gemeente 's-Hertogenbosch, worden opgeheven. Een nieuwe kans werd je geboden toen de algemene ledenvergadering van de Heemkundekring Rosmalen op 12 maart 1998 besloot om jou, zoveel als nog mogelijk was, eerherstel te verlenen. De opname in het dorpswapen slaagde. Om ook weer bestuursymbool te kunnen zijn, (h)erkenbaar voor de bewoners van Rosmalense gronden, heeft vooral de Werkgroep Ondersteuning Genealogie en Heraldiek van de Heemkundekring Rosmalen alle moeite gedaan om je zichtbaar te maken in het wapen van de nieuwe gemeente 's-Hertogenbosch. Zelfs rijksarchivaris L.Pirene sprak op 27 januari 1999 bij het zien van een voorstel met jou als uitkomend Maaslands vierblad over: *Een vondst en Mischien zo doen?* Tijdens een hearing op 4 maart 1999 werd aangetoond: *het kan*. Toch bleven meerdere (zelfs enkele Rosmalense) raadsleden hun oogkleppen ophouden en gingen door met het vertrappen van weer een stukje Rosmalense identiteit. Een cultuur-barbaarse hamerslag op 18 maart 1999 heeft jou als bestuursymbool vernietigd.

Tekst: kleine variatie op 't Rosmalens volkslied door Toon van Balkum ('bewerkt' door Martien Veekens)

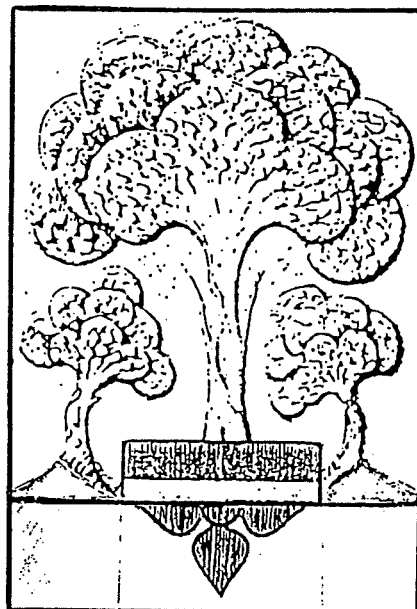
't Is Rosmalen, waar ik van hou,
M'n Maaslands vierblad, dè blijf ik trouw,
De minszen zèn daor allemaol precies gelijk,
(Was 't mar waar)
Ze kennen allemaol mekaar, èrem of rijk,
In ons mooi durpke, daor wil ik leven,
Ons Maaslands vierblad dè stao steeds bovenaon.

Welkom in

Rosmalen

brug tussen Maasland
en Hertogstad.

De bomen uit het oudste zegel van Den Bosch, een deel van het rode schild met witte balk dat op de borst van de adelaar in het Bossche wapen voorkomt en een half vierblad sieren de voorzijde van het prentje. Op de achterkant het dorpswapen dat Rosmalen gaat voeren. In de tekst op de binnenzijde wordt gesproken van 'Een cultuur-barbaarse hamerslag' die het wapen van Rosmalen vernietigde. □

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch in zijn openbare vergadering van 28 januari 1999;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 oktober 1998, regnr. 98.0919;

gezien het initiatiefvoorstel van de Stadspartij Knillis d.d. 17 maart 1997;

gelet op de Gemeentewet:

b e s l u i t :

1. Een gemeentewapen te voeren onder de navolgende omschrijving:
"in sabel een boom van goud; een gevierendeeld vrijkwartier; a. en d. in sabel een leeuw van goud, getongd en genageld van keel; b. en c. in zilver een dubbelstaartige leeuw van keel, gekroond en genageld van goud; een schildhoofd van goud met een uitkomende dubbele adelaar van sabel, hebbende op de borst een schild van keel met een dwarsbalk van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren en gehouden door twee wildemannen, omkranst en omgord met loof, houdende een knots in de buitenste hand, alles van een natuurlijke kleur."
2. De wapens van de voormalige gemeenten Bokhoven, Empel, Engelen en Rosmalen aanwijzen als dorpswapen met dien verstande dat het wapen van Rosmalen als volgt wordt:
"zijnde van lazuur, beladen met een schildje van zilver en een ploeg van goud geplaatst en pal; het schildje beladen met een vierblad van keel."
3. Een aantal ontwerpen voor een vlag te laten maken op basis van 5 banen in de kleuren rood en wit met in de broektop één gele bosboom op een zwart kanton.

's-Hertogenbosch,
De gemeenteraad voornoemd,
De secretaris, De voorzitter,

[10 maart 1999]

drs. P.A.G. Lansbergen mr. dr. A.G.J.M. Rombouts